

Interpellation.

Ställd till Carina Wallin (S) ordförande Vård- och omsorgsnämnden.

Division Social Omsorg har länge dragits med ett underskott. Vi har fått mycket information om det och man arbetar hårt för en budget i balans.

En budget är en prognos över framtida planerade ekonomiska utlopp, där man skruvar på föregående års resultat efter behov.

Något som lyfts är problemet med hög sjukfrånvaro.

Därmed har Sverigedemokraterna följande frågor:

1. Hur stort underskott var det för respektive år inom DSO 2018, 2019, 2020, 2021 och 2022?
2. Hur stor sjukfrånvaro inom DSO budgeterade man för under ovanstående år, och vad blev resultatet? I % och kronor.
3. Man har budgeterat sjukfrånvaro inom DSO 2023 med % och kronor?
4. Vad var kostnaden i % och kronor för sjukfrånvaro inom DSO 2022?
5. Har man i budget 2023 lagt sig på en nivå för kostnad pga sjukfrånvaro som är rimlig att nå?

Malin Karlsson (SD) 2023-03-02

1. Hur stort underskott var det för respektive år inom DSO 2018, 2019, 2020, 2021 och 2022?

Nedan följer DSOs resultat, belopp i tnkr.

2018	2019	2020	2021	2022
-76 563	-92 068	-89 857	-80 700	-45 793

2. Hur stor sjukfrånvaro inom DSO budgeterade man för under ovanstående år och vad blev resultatet? I % och kronor.

DSO har inte budgeterat sjukfrånvaro på något specifikt sätt, sjuklön budgeteras lika för all verksamhet i Nyköpings kommun. Från och med 2022 började DSO budgetera ökad "sjuklön" utifrån bakomliggande faktorer för att budgetera för timvikarier. Snurran har inte träffat helt rätt sett till period. Den bygger mer på att komma rätt kostnadsmässigt, det har inte uttalats att "för år X budgeterar vi med y% i sjukfrånvaro".

3. Man har budgeterat sjukfrånvaro inom DSO 2023 med % och kronor?

För 2023 har DSO budgeterat med knappt 8% sjukfrånvaro, det motsvarar ca 65 mnkr i sjukavdrag inkl PO. Sjuklön inkl PO uppgår till 28 mnkr, vilket motsvarar 3,3% av månadslön inkl PO, generellt för Nyköpings kommun budgeteras sjuklönekostnad om 2%. Budgeterad sjukfrånvaro matchas i stor utsträckning av budgeterade kostnader för timvikarier, exakta belopp och procent kan dock inte uppges då timlön även budgeteras för semestervikarier och i systemet visas alla timvikarier, oavsett orsak, på samma rad i resultaträkningen. Varken belopp eller procent ska ses som exakta värden då fokus är att lägga en budget där total personalkostnad blir så rätt som möjligt, det innebär att till viss del ligger budget kvar på månadslön trots att olika former av frånvaro såsom sjukfrånvaro, föräldraledighet med mera genererar kostnader för vikarier.

4. Vad har kostnaden i % och kronor för sjukfrånvaro inom DSO 2022?

Exakt kostnad går inte att få fram, av samma skäl som ovan, men följande kan utläsas ur DSOs resultaträkning för 2022:

- Utbetald sjuklön inkl PO var ca 30 mnkr, det motsvarar 3,7% av utbetald månadslön inkl PO
- Sjukavdrag inkl PO var ca 87 mnkr, det motsvarar en kostnadsreducering om 10,9% av utbetald månadslön inkl PO
- Totala timvikariekostnader inkl PO var ca 112 mnkr, det motsvarar 14% av utbetald månadslön inkl PO
- Övriga ledigheter, som delvis täcks av timvikarier på samma sätt som vid sjukfrånvaro och semester, genererade ca 70 mnkr i kostnadsreducering, det motsvarar 8,8% av utbetald månadslön inkl PO.

5. Har man i budget 2023 lagt sig på en nivå för kostnad pga sjukfrånvaro som är rimlig att nå?

Nej, finns inga pengar för att täcka alla kostnader. Däremot skall de sjunka, bla utifrån att pandemin avklingar.

2023 -03- 15

Dnr: .....

Interpellation till socialnämndens ordförande Anniola Nilsson angående bedömningar av sexuella orsaker i beslut om LVU

Den 13 mars rapporterade Ekot att flickor betydligt oftare än pojkar tvångsomhändertas på grund av sexuella orsaker eller övergrepp. Detta visar Ekots egen granskning, där de granskat omkring 300 beslut som tagits om omhändertagande enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), som fattats på grund av ungas "eget beteende" under förra vintern. "Sexuellt beteende", som sexuella övergrepp men även sexuella relationer, angavs som skäl för tvångsomhändertagande för var tredje flicka, men bara för var sextonde pojke.

Forskare vid Stockholms universitet, som forskar inom området och arbetar på en rapport som inte har publicerats ännu, bekräftar att de har gjort samma upptäckt: alltså sexuella orsaker och övergrepp oftare tas upp i domar om tvångsvård i fall som rör flickor, än i fall som rör pojkar.

Sexuella orsaker är sällan det enda skälet som anges i domarna, men förekommer likväl oftare bland flickor än bland pojkar. Sällan kommenteras pojkars sexuella liv, medan det förekommer kommenterar som indikerar att flickor genom sin sexuella aktivitet riskerar att hamna i en situation där hon blir sexuellt utnyttjad eller gravid i ung ålder. Ingen verkar bekymra sig över en pojkas risker att bli förälder i ung ålder, vilket är en risk som torde finnas även för en sexuellt aktiv pojke.

Flickor utsätts oftare för sexuella övergrepp än pojkar, vilket kan förklara en del av att sexuella övergrepp oftare förekommer i domar som rör flickor. Det är ytterst allvarligt och flickor som utsatts måste få rätt stöd. Däremot är det inte ett "eget beteende" att bli utsatt för sexuella övergrepp. Därför är det minst sagt anmärkningsvärt att det i vissa beslut går att läsa att flickor "låtit sig utsättas för övergrepp", vilket tydligt härleder till hennes eget beteende.

Ett aktivt sexliv ska inte vara en risk för att utsättas för sexuella övergrepp: ett sexuellt övergrepp är ett sexuellt övergrepp och det är olagligt. Att ha sex under samtycke är inte det, såvida personen man har sex med är över 15 år. Att beskriva sexuellt umgänge som ett riskbeteende för sexuella övergrepp, är att förflytta ansvaret från gärningspersonen – som oftast är en man – till den utsatta – som oftast är en kvinna eller flicka. Denna syn på kvinnor och flickors sexualitet är inte ny. Den har synts i bland annat

våldtäktsfall, då exempelvis kvinnors klädsel eller berusningsgrad har angetts som förklaringsgrunder för sexualbrott. Det är emellertid inte en syn som ska ursäktas eller accepteras. Den är förlegad.

Sexuella orsaker kan vara en grund för omhändertagande, men Ekots granskning visar att flickor och pojkars sexualitet bedöms olika och att flickor verkar få bära ansvarsbörda för brott som hon blivit utsatt för.

Mot bakgrund av detta, vill jag fråga socialnämndens ordförande Anniola Nilsson följande:

Finns underlag från Nyköpings kommun med i Ekots granskning?

Hur ser du på resultatet av granskningen; att flickor och pojkars sexualitet bedöms och behandlas olika i samband med omhändertagande enligt LVU?

Vilka rutiner finns inom förvaltningen för att säkerställa att underlag tas fram på objektiva grunder?

Vilket stöd kan förvaltningen ge när ett barn har blivit utsatt för sexuella övergrepp? Vilka rutiner finns när sådana uppgifter framkommer?

Nyköpings Kommun 2023-03-14

Martina Hallström
Gruppledare Centerpartiet Nyköping

Svar på Interpellation från Martina Hallström (C) om bedömningar av sexuella orsaker i beslut om LVU.

Inledningsvis vill även jag ge synpunkter på det som framkommit i Ekots granskning. De formuleringar som beskrivs i rapporteringen är förlegade och det är aldrig acceptabelt att skuldbelägga vare sig barn eller vuxna som blivit utsatta för övergrepp eller argumentera för att de själva genom sitt beteende "låt sig utsättas" för övergrepp.

I Nyköping arbetar Socialnämnden och Division Social omsorg (Socialtjänsten) för att barn inte ska bli föremål för tvångsvård. Vi vill lägga fokus på det förebyggande arbetet med tidiga insatser. I den politiska viljeinriktningen i Överenskommelsen med division Social omsorg uttrycker vi att alla barn och unga ska ges trygga uppväxtvillkor och förutsättningar att växa och utvecklas, oavsett bakgrund och familjens ekonomi. Barnets rättigheter ska respekteras, skyddas, främjas och tillämpas i all verksamhet. Fokus i arbetet ska ligga på tidiga och förebyggande insatser för barn och familjer för att undvika situationer där omfattande insatser behöver sättas in. Det uppsökande arbetet är av stor vikt för att kunna arbeta förebyggande. I situationer där samhället behöver vidta åtgärder för att säkerställa barnets bästa ska de åtgärder som är minst ingripande för barnet väljas och barnets delaktighet och åsikt utifrån mognad ska väga tungt i beslutsfattandet.

Mot bakgrund av detta vill jag gärna svara på Martina Hallströms frågor:

1. Finns underlag från Nyköpings kommun med i Ekots granskning?

Det som enligt Ekot har granskats är alla LVU domar från hela landet under förra vintern närmre 300 domar på grund av eget beteende § 3 LVU. Det är domarna som granskats och inte Socialnämndens beslut även om dessa ligger till grund för förvaltningsrättens prövning. Inga handlingar har således begärts ut från Nyköpings kommun.

2. Hur ser du på resultatet av granskningen: att flickor och pojkars sexualitet bedöms olika och behandlas olika i samband med omhändertagande enligt LVU?

Både flickor och pojkar ska skyddas från att utsättas för våld och övergrepp i alla dess former och primärt är det föräldrars ansvar. Socialtjänstens uppdrag är att ge stöd till barn och unga och deras föräldrar så att de får den hjälp de behöver att bearbeta och hantera det som hänt och verktyg att ge skydd mot ytterligare utsatthet.

Som jag inledningsvis beskrev anser jag att det aldrig är acceptabelt att skuldbelägga vare sig barn eller vuxna som blivit utsatta för övergrepp eller argumentera för att de själva genom sitt beteende "låt sig utsättas" för övergrepp. Jag anser inte heller att barn eller vuxna ska behandlas olika på grund av könstillhörighet. Jag vill gärna lyfta den här frågan och placera den där den hör hemma. Det som framkommit i granskningen är ytterligare ett symptom på det ojämställda samhället. Kvinnors kroppar, sexualitet och livsstil bedöms annorlunda än mäns, detta gäller även för flickor och pojkar. Ett samhällsproblem kräver ett samhällsansvar för att lösas.

3. Vilka rutiner finns inom förvaltningen för att säkerställa att underlag tas fram på objektiva grunder?

Det är sällsynt att vi ansöker om vård enligt LVU men när vi gör det är flera personer involverade i processen. Två socialsekreterare utreder tillsammans med nära stöd av 1:e socialsekreterare som också granskar underlaget innan det lämnas till Socialutskottet för beslut om ansökan om vård enligt LVU. Innan dess har underlaget även föredragits och diskuterats vid ärendekollegium, där chefer, 1:e socialsekreterare och samordnare deltar. På detta sätt säkerställer Nyköpings kommun att underlag och beslut håller god kvalitet. Jag vill påminna om att Ekots granskning genomfördes utifrån domar och resonemangen och formuleringarna däri har i slutändan inte Socialnämnden eller Socialtjänsten någon möjlighet att påverka.

4. Beskriv vad som görs för ungdomar som blivit utsatt för sexuella övergrepp.

När socialtjänsten får kännedom om att barn eller unga utsätts för sexuella övergrepp följs rutiner enligt lag och föreskrifter om akut skyddsbedömning, bedömning om polisanmälan och med det samverkan via Barnahus samt bedömning om inledande av utredning enligt 11 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) för att utreda och bedöma behov av insatser, som ofta mynnar ut i öppenvårdsinsatser.

Ofta samverkas det i dessa ärenden med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), som kan erbjuda bedömning och traumabehandling. Skolans elevhälsa och ungdomsmottagningen är också viktiga aktörer.

Genom Barnahus säkerställs samverkan utifrån barnets perspektiv och behov när ett barn misstänks vara utsatt för brott som exempelvis sexuella övergrepp. I samverkansarbetet utgår varje samverkans-part från sin profession. Familjebehandlare möter upp barnet efter förhör på Barnahus, vilket exempelvis kan ha handlat om sexuella övergrepp. För att säkerställa arbetet på Barnahus Nyköping finns en särskild rutin.

Inom division Social omsorg sker ett viktigt förebyggande arbete för att undvika att barn utsätts för brott så som sexuella övergrepp eller misshandel. De arbetar tidigt förebyggande och hälsofrämjande på våra två familjecentraler som bygger på samverkan mellan regionens Barnavårdscentral (BVC) och mödravård tillsammans med socialtjänstens kuratorer och förskollärare med öppen förskola för att möta barn och deras föräldrar i ett tidigt skede. Att ge tidigt föräldrastöd med föräldraskapsstöd enskilt och i grupp samt att arbeta för ett jämlikt föräldraskap är en del av grunden för att ge trygghet till föräldrar i sitt föräldraskap och på så sätt ge barnen en god start och minska risken för att bli utsatt eller att utsätta någon för exempelvis sexuella övergrepp.

Division Social omsorg har ungdomsstödjare som finns ute på våra skolor för att möta ungdomar och fånga upp eventuella svårigheter. Här finns en nära samverkan med skolans elevhälsa, områdespolis, föreningsliv och räddning och säkerhet. I Nyköping finns en samverkansform mellan skola och socialtjänst med styrgrupp och arbetsgrupp, delvis utifrån Uppdrag psykisk hälsa men också utifrån ett samverkansavtal mellan Division Utbildning (DU) och Division Social omsorg (DSO). Här kan behov diskuteras och mötas upp som exempelvis utbildning och föreläsningar för medarbetare som kommer både skolans och socialtjänstens medarbetare till godo, för att på bästa sätt möta våra barn, ungdomar och deras familjer. Det kan till exempel handla om vidareutbildning i våld, trauma och sexuella övergrepp.

Anniola Nilsson
Socialnämndens ordförande